

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 1027/2022
01.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници по тужби тужиоца ГРАФОКАРТОНКА ДОО Бачка Паланка, чији је пуномоћник др Сима Кнежевић, адвокат у ..., против тужене BANCA INTESA АД Београд, чији је пуномоћник др Немања Алексић, адвокат у ..., ради утврђења ништавости и исплате стеченог без основа, вредност предмета спора 16.950,00 динара, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда бПж 2698/21 од 24.02.2022. године, у седници одржаној дана 01. септембра 2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда бПж 2698/21 од 24.02.2022. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Привредног апелационог суда бПж 2698/21 од 24.02.2022. године и пресуда Привредног суда у Београду 12П 7324/20 од 08.02.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца да се утврди да је одредба члана 8. Уговора о кредиту закљученог 18.10.2012. године, број .. кредитна партија број .. између тужене и тужиоца, која гласи: „Накнада за обраду захтева за коришћењем средстава кредита. Корисник кредита је обавезан да одмах по пријему обрачуна плати банци накнаду предвиђену важећом Тарифом накнада за услуге банке у висини од 0.50% од износа кредита одређеног у члану 1. овог Уговора, увећано за припадајуће јавне дажбине (уколико је применљиво) у складу са позитивним прописима Републике Србије, што укупно износи 150 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан обрачуна предметне провизије,“ ништава одредба Уговора; да се обавезе тужена да тужиоцу исплати износ од 16.950,00 динара, са законском затезном каматом почев од 18.10.2012. године до исплате, као и захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове целокупног парничног поступка у износу од 71.919,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема отправка ове пресуде.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду 12П 7324/2020 од 08.02.2021. године, у ставу првом изреке, утврђено је да је одредба члана 8. Уговора о кредиту закљученог 18.10.2012. године, број .. кредитна партија број ... између тужене и тужиоца, која гласи: „Накнада за обраду захтева за коришћењем средстава кредита. Корисник кредита је обавезан да одмах по пријему обрачуна плати банци накнаду предвиђену важећом Тарифом накнада за услуге банке у висини од 0.50% од износа кредита одређеног у члану 1. овог Уговора, увећано за припадајуће јавне дажбине (уколико је применљиво) у складу са позитивним прописима Републике Србије, што укупно износи 150 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан обрачуна предметне провизије,“ ништава одредба уговора. У ставу другом изреке, обавезана је тужена да тужиоцу исплати износ од 16.950,00 динара, са законском затезном каматом почев од 18.10.2012. године, па до исплате. У ставу трећем изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 23.334,00 динара.

Пресудом Привредног апелационог суда 6Пж 2698/21 од 24.02.2022. године, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена је првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права, позивом на одредбу члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе, па је на основу члана 404. став 2. тог закона одлучио као у ставу првом изреке.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је са туженом банком закључио Уговор о кредиту број .. кредитна партија број ... дана 18.10.2012. године, када му је одобрен кредит у износу од 30.000 евра, са роком отплате до 18.04.2014. године, по каматној стопи од 3.50% на годишњем нивоу, увећано за припадајуће јавне дажбине. Тужилац, као корисник кредита, обавезао се да средства кредита отплаћује према Плану отплате кредита, који је саставни део овог уговора у форми Прилога број 2. Наведеним уговором у члану 8, тужилац се као корисник кредита обавезао да одмах по пријему обрачуна плати банци накнаду предвиђену важећом Тарифом накнада за услуге банке у висини од 0.50% од износа кредита одређеног у члану 1. предметног Уговора, увећано за припадајуће јавне дажбине (уколико је применљиво) у складу са позитивним прописима Републике Србије, што укупно износи 150 евра, у динарској

противвредности по средњем курсу НБС на дан обрачуна предметне провизије. Тужена је, на име трошкова обраде кредита уговорних одредбом члана 8. Уговора о кредиту, наплатила од тужиоца, као корисника, дана 18.10.2012. године износ од 150 евра, у динарској противвредности од 16.950,00 динара. Из садржине предметног уговора, чијим одредбама су дефинисани међусобни односи, те права и обавезе уговорних страна, види се да су парничне странке констатовале да је уговор закључен у складу са Уговором о регулисању међусобних односа у вези са субвенционисањем камата за кредите за одржавање ликвидности и финансирање обртних средстава и извозних послова у 2012. години број .., који је закључен 12.09.2012. године између Фонда за развој Републике Србије и тужене банке и припадајућих Анекса, а на основу Уредбе Владе Републике Србије о условима за субвенционисање камата за кредите за одржавање ликвидности и финансирање обртних средстава и извозних послова у 2012. години („Сл. гласник РС“ број 85/2012).

На темељу оваквог чињеничног стања, првостепени суд је нашао да тужена банка током поступка није доказала да је тужилац пре закључења уговора био упознат о понуди за закључење уговора, која понуда би садржала врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, те су у том смислу изостали докази од стране тужене да је тужиоца, као корисника, у фази која је претходила закључењу уговора информисала о томе шта чини предмет његове обавезе у делу трошкова предвиђених чланом 8. предметног уговора, на начин да је тужилац имао јасне параметре о цени коју плаћа. Према становишту првостепеног суда услов за пуноважност спорне одредбе уговора је да је понуда банке са свим прописаним елементима достављена тужиоцу, као кориснику, пре закључења уговора, те да је корисник закључио уговор прихватањем такве понуде у смислу одредбе члана 32. Закона о облигационим односима. Осим тога, првостепени суд налази да уговарање наплате трошкова обраде кредита у једнократном износу и наплата истих мимо ефективне каматне стопе није дозвољена. Из изнетог, првостепени суд налази да је основан захтев тужиоца за утврђење ништавости спорне одредбе уговора, као и захтев за исплату износа од 16.950,00 динара, као последице ништавости одредбе члана 8. Уговора о кредиту од 18.10.2012. године, будући да је неспорно да је наведени износ наплаћен од стране банке. Стога је првостепени суд утврдио ништавост предметне одредбе и усвојио захтев за повраћај датог применом одредбе члана 105. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је становишта да тужена није доказала да је тужиоца, као корисника кредита, у предуговорној фази, у понуди, упознала са обавезом плаћања предметних трошкова за обраду захтева, односно са висином ефективне каматне стопе која садржи предметне трошкове. Из ових разлога је другостепени суд потврдио првостепену пресуду.

Врховни касациони суд не прихвата изнето правно схватање нижестепених судова, из разлога што налази да је арбитрерно пресуђење у односу на примену материјалноправне одредбе о апсолутној ништавости спорне уговорне одредбе, када судови налазе да је неосновано стицање туженог на темељу наплате трошкова кредита по том основу.

Арбитрерност таквог става се исказује у чињеници да је обавеза плаћања трошкова обраде кредита, прописана спорном уговорном одредбом, установљена у

складу са одредбом члана 7. став 3. Уредбе Владе Републике Србије о условима за субвенционисање камата за кредите за одржавање ликвидности и финансирање обртних средстава и извозних послова у 2012. години („Сл. гласник РС“ број 85/2012). Том одредбом је прописано да једнократна накнада за обраду кредита коју банка зарачунава за кредите не може бити виша од 0,5% од износа кредита. Осим тога, наведеном Уредбом се прописују и други услови који се односе на могућност добијања кредита за одржавање ликвидности и финансирање обртних средстава и извозних послова, којима се одређују износи намењени за кредитирање предузетника и малих предузећа, средњих предузећа и великих предузећа, начин пласирања и враћања тих средстава, као и услова за субвенционисање каматне стопе. На тај начин је тужилац упознат са условима за закључење уговора о предметним кредитним средствима, што је констатовано и самим уговором, будући да је у истом наведено да је предметни уговор о кредиту закључен у складу са Уговором о регулисању међусобних односа у вези са субвенционисањем камата за кредите за одржавање ликвидности и финансирање обртних средстава и извозних послова у 2012. години број .., који је закључен 12.09.2012. године између Фонда за развој Републике Србије и тужене банке и припадајућих Анекса, а на основу Уредбе Владе Републике Србије о условима за субвенционисање камата за кредите за одржавање ликвидности и финансирање обртних средстава и извозних послова у 2012. години („Сл. гласник РС“ број 85/2012). Услови прописани том Уредбом од 2012. године, нису у колизији са правним стандардом, који се тиче савесности и поштења у закључењу уговора о кредиту. У складу са тако прописаним условима закључен је и предметни Уговор о кредиту број .., кредитна партија број ... од 18.10.2012. године између парничних странака у којем је одредбом члана 8. прописана обавеза плаћања трошкова обраде кредита у висини од 0.5% у односу на одобрени износ кредита.

Из тих разлога, правно је неутемељена тврдња нижестепених судова да је тужена (независно од постојања цитиране Уредбе и уговором одређених услова, који су и њоме прописани), била у обавези да у предговорној фази тужиоцу предочи понуду у којој би на транспарентан и јасан начин приказала све елементе његових кредитних обавеза. Осим тога, ефективна каматна стопа не представља основ наплате у њој обухваћених трошкова обраде кредита, како сматра првостепени суд, већ се њоме исказују укупне обавезе корисника у односу на накнаде и трошкове, које су настале приликом одобравања кредита и који ће настати у току реализације уговора о кредиту, а који су познати приликом његовог обрачуна. Зато је у конкретном случају погрешно примењена одредба члана 105. Закона о облигационим односима.

То су разлози због којих је на темељу одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку ревизија тужене усвојена и нижестепене пресуде преиначене онако како је описано у ставу другом изреке пресуде.

Према коначном успеху туженог у спору, применом чл. 153., 154. и 163. ЗПП, туженој припада право на накнаду трошкова првостепеног, другостепеног и ревизијског поступка, и то: на име трошкова адвоката за приступ на једно одржано рочиште у износу од 7.500,00 динара, за састав жалбе у износу од 12.000,00 динара, за састав ревизије у износу од 18.000,00 динара, на име таксе на жалбу и таксе на другостепену одлуку по жалби у износу од по 4.917,00 динара, на име таксе на ревизију у износу од 9.834,00 динара и таксе на ревизијску одлуку у износу од 14.751,00 динара, што све укупно износи 71.919,00 динара, одмерено према Тарифама

о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важећим у време предузимања парничне радње и Тарифи из Закона о судским таксама, због чега је применом члана 165. став 2. ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

Председник већа - судија
Бранко Станић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић